

НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ

Кафедра міжнародної економіки

Методичні рекомендації для підготовки студента
до практичних занять

з дисципліни
«Управління міжнародною
конкурентоспроможністю підприємства»

для студентів 5 курсу

Напрямок підготовки: 6.030503 «Міжнародна економіка»
Спеціальність: 8.03050301 «Міжнародна економіка»

Укладачі:

професор кафедри міжнародної економіки,

д.е.н., професор Корж М.В.

асистент кафедри міжнародної економіки Сидоренко К.В.

Розглянуто та схвалено

на засіданні кафедри міжнародної економіки

Протокол №21 від «14» __09__ 2015 р.

Завідувач кафедри _____ Смерічевський С.Ф.

МОДУЛЬ №1

«УПРАВЛІННЯ МІЖНАРОДНОЮ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА»

Практичне заняття №1

Тема 1. Конкуренція і міжнародна конкурентоспроможність

Мета заняття – виявити сутність конкуренції, конкуренції на міжнародному ринку, міжнародної конкурентоспроможності, визначити детермінанти конкурентоспроможності за ступенем агрегування. Після виконаної роботи студент повинен знати: сутність і функції конкуренції, чинники впливу на конкуренцію, види конкурентних середовищ, сутність поняття конкурентоспроможності, агреговані рівні конкурентоспроможності в економічній системі. Вміти визначати основні функції конкуренції, види конкурентних середовищ і фактори впливу на конкуренцію, характеризувати зв'язки конкурентного середовища в світовій економічній системі, детермінанти конкурентоспроможності за ступенем агрегування

Короткі відомості з теоретичної частини роботи.

Проводиться детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень за темою заняття, здійснюється формування вмінь і навичок їх практичного застосування:

1. Сутність та види конкуренції.
2. Генезис поглядів на конкуренцію в економічній системі.
3. Моделі ринкової конкуренції в сучасній економіці.
4. Роль конкуренції в ринковій економіці та формування конкурентного економічного середовища в глобальних умовах.
5. Поняття конкурентоспроможності.
6. Агреговані рівні конкурентоспроможності в економічній системі.
7. Детермінанти конкурентоспроможності за ступенем агрегування.

Методичні рекомендації з виконання та оформлення.

Практичне заняття включає постановку загальної проблеми та її обговорення за участю студентів, розв'язування завдань з їх обговоренням, розв'язування контрольних завдань, їх перевірку, оцінювання.

Питання для самоконтролю:

1. Розкрийте зміст категорії «конкуренція» в сучасній економічній системі.
2. Розкрийте генезис поглядів на економічну категорію «конкуренція».
3. Охарактеризуйте види конкуренції.
4. Опишіть моделі конкуренції.
5. Розкрийте зміст моделі Майкла Портера п'яти конкурентних сил та представте її графічно.
6. Охарактеризуйте роль конкуренції у ринковій економіці.
7. Визначте структурні елементи та зв'язки конкурентного середовища в світовій економічній системі.
8. Розкрийте економічний зміст категорії «конкурентоспроможність».
9. Охарактеризуйте в деталях конкурентоспроможність на її різних взаємопроникаючих рівнях за ступенем агрегування.
10. Визначте причини і мотиви інтернаціоналізації бізнесу.

Рекомендована література:

1. Корж М.В. Управління конкурентоспроможністю продукції в промисловій сфері / М.В. Корж. – Краматорськ: ДДМА, 2005. – 196 с.
2. Ложачевська О.М., Кончин В.І., Новикова М.В., Полторацька О.Т., Сидоренко К.В. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства: навч. посіб. – К.: НАУ, 2014. – 400 с.
3. Портер М. Конкурентное преимущество: Как достичь высокого результата и обеспечить его устойчивость : пер. с англ. / М. Портер. – М: Альпина Бизнес Букс, 2005. – 715 с.

4. Сіваченко І. Ю., Козак Ю. Г., Логвінова Н. С. та ін. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємств: Кредитно-модульний курс: навч. посіб. – К.: ЦУЛ, 2010. – 312 с.

Практичне заняття №2

Тема 2. Конкурентоспроможність товару (послуги) як пріоритетний компонент у системі стратегічного менеджменту підприємств

Мета заняття – розглянути теоретичні основи міжнародної конкурентоспроможності товару (послуги). Після виконаної роботи студент повинен знати гносеологію економічної категорії конкурентоспроможності товарів і послуг, параметри конкурентоспроможності товарів і послуг, етапи та методи аналізу міжнародної конкурентоспроможності продукції. Вміти характеризувати: характеризувати взаємозв'язок якості і конкурентоспроможності товарів і послуг на світовому ринку, взаємозв'язок цінності для споживача, ціни і конкурентоспроможності товару (послуги), аналізувати основні показники конкурентоспроможності товарів (послуг).

Короткі відомості з теоретичної частини роботи.

Проводиться детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень за темою заняття, здійснюється формування вмінь і навичок їх практичного застосування:

1. Поняття конкурентоспроможності товарів і послуг.
2. Загальна характеристика параметрів конкурентоспроможності товарів і послуг.
3. Взаємозв'язок якості і конкурентоспроможності товарів і послуг на світовому ринку.
4. Взаємозв'язок цінності для споживача, ціни і конкурентоспроможності товару (послуги).
5. Етапи оцінювання міжнародної конкурентоспроможності товарів (послуг).
6. Методи аналізу та оцінювання міжнародної конкурентоспроможності продукції.

Методичні рекомендації з виконання та оформлення.

Практичне заняття включає постановку загальної проблеми та її обговорення за участю студентів, розв'язування завдань з їх обговоренням, розв'язування контрольних завдань, їх перевірку, оцінювання.

Питання для самоконтролю:

1. Розкрийте сутність та необхідність показників конкурентоспроможності товарів (послуг).
2. Наведіть характеристики конкурентоспроможності та якості товарів (послуг).
3. Обґрунтуйте відмінні риси конкурентоспроможності та якості товарів (послуг).
4. Визначте головні складові петлі якості та їх необхідність і призначення.
5. Розкрийте взаємозв'язок цінності для споживача, ціни і конкурентоспроможності товару (послуги).
6. Визначте способи підвищення конкурентоспроможності товару для споживача.
7. Опишіть методи аналізу та оцінювання міжнародної конкурентоспроможності товарів та послуг.
8. Розкрийте сутність параметричного підходу до аналізу та оцінювання міжнародної конкурентоспроможності товарів (послуг).
9. Охарактеризуйте переваги й недоліки параметричного підходу до оцінювання міжнародної конкурентоспроможності товарів і послуг.

Рекомендована література:

1. Корж М.В. Управління конкурентоспроможністю продукції в промисловій сфері / М.В. Корж. – Краматорськ: ДДМА, 2005. – 196 с.
2. Сіваченко І. Ю., Козак Ю. Г., Логвінова Н. С. та ін. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємств: Кредитно-модульний курс: навч. посіб. – К.: ЦУЛ, 2010. – 312 с.

Практичне заняття №3

Тема 3. Фактори міжнародної конкурентоспроможності підприємств

Мета заняття – дослідити фактори міжнародної конкурентоспроможності підприємств. Після виконаної роботи студент повинен знати сутність економічної категорії конкурентоспроможності підприємства, сутність та види конкурентних переваг підприємства, основні елементи державної політики, яка регулює конкуренцію. Вміти: досліджувати чинники конкурентоспроможності підприємства, визначати основні напрями і програми підвищення міжнародної конкурентоспроможності підприємств.

Короткі відомості з теоретичної частини роботи.

Проводиться детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень за темою заняття, здійснюється формування вмінь і навичок їх практичного застосування:

1. Конкурентоспроможність та конкурентні переваги на рівні підприємства.
2. Джерела конкурентних переваг підприємства.
3. Чинники міжнародної конкурентоспроможності підприємств.
4. Основні напрями і програми підвищення міжнародної конкурентоспроможності підприємств.
5. Роль держави у формуванні високої конкурентоспроможності товаровиробників.

Методичні рекомендації з виконання та оформлення.

Практичне заняття включає постановку загальної проблеми та її обговорення за участю студентів, розв'язування завдань з їх обговоренням, розв'язування контрольних завдань, їх перевірку, оцінювання.

Питання для самоконтролю:

1. Розкрийте економічний зміст категорії конкурентоспроможності підприємства.
2. Охарактеризуйте зміст та види конкурентних переваг підприємства.
3. Опишіть фактори конкурентних переваг підприємства.
4. Назвіть основні риси, що визначають міжнародну конкурентоспроможність підприємства.
5. Розкрийте основні напрями і програми підвищення міжнародної конкурентоспроможності підприємств.
6. Розкрийте основні елементи державної політики, яка регулює конкуренцію.

Рекомендована література:

1. Корж М.В. Управління конкурентоспроможністю продукції в промисловій сфері / М.В. Корж. – Краматорськ: ДДМА, 2005. – 196 с.
2. Ложачевська О.М., Кончин В.І., Новикова М.В., Полторацька О.Т., Сидоренко К.В. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства: навч. посіб. – К.: НАУ, 2014. – 400 с.
3. Портер М. Конкурентное преимущество: Как достичь высокого результата и обеспечить его устойчивость : пер. с англ. / М. Портер. – М: Альпина Бизнес Букс, 2005. – 715 с.
4. Сіваченко І. Ю., Козак Ю. Г., Логвінова Н. С. та ін. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємств: Кредитно-модульний курс: навч. посіб.. – К.: ЦУЛ, 2010. – 312 с.

Практичне заняття №4

Тема 4. Оцінювання міжнародної конкурентоспроможності підприємства

Мета заняття – дослідити особливості оцінювання міжнародної конкурентоспроможності підприємства, розглянути основні показники міжнародної конкурентоспроможності підприємства, методичні підходи оцінювання конкурентоспроможності фірми та інтенсивності конкуренції. Після виконаної роботи студент повинен знати концепції забезпечення конкурентоспроможності підприємства, методологію оцінювання конкурентоспроможності підприємства, структуру конкурентного середовища фірми. Вміти: аналізувати ключові характеристики стану підприємства, розраховувати конкурентний статус підприємства, будувати конкурентну карту ринку.

Короткі відомості з теоретичної частини роботи.

Проводиться детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень за темою заняття, здійснюється формування вмінь і навичок їх практичного застосування:

1. Ключові характеристики стану підприємства.
2. Зміст і структура системи забезпечення конкурентоспроможності підприємства.
3. Методичні підходи до оцінювання рівня конкурентоспроможності підприємства.
4. Оцінювання конкурентного статусу підприємства.
5. Міжнародне конкурентне середовище підприємства.
6. Оцінювання інтенсивності конкуренції.
7. Аналіз діяльності конкурентів і прогноз положення підприємства в секторі.
8. Побудова конкурентної карти ринку й систематизація конкурентних переваг підприємства.

Методичні рекомендації з виконання та оформлення.

Практичне заняття включає постановку загальної проблеми та її обговорення за участю студентів, розв'язування завдань з їх обговоренням, розв'язування контрольних завдань, їх перевірку, оцінювання.

Питання для самоконтролю:

1. Розкрийте ключові характеристики стану підприємства.
2. Вкажіть критерії конкурентоспроможності підприємства на кожному з рівнів системи забезпечення конкурентоспроможності підприємства.
3. У чому полягає необхідність оцінювання конкурентоспроможності підприємства?
4. Охарактеризуйте метод оцінювання конкурентоспроможності підприємства, заснований на теорії ефективної конкуренції.
5. В чому особливість оцінювання конкурентоспроможності підприємства на основі теорії матриць?
6. Розкрийте особливість методу визначення конкурентоспроможності потенціалу підприємства.
7. Що таке конкурентний статус підприємства і як він визначається?
8. У чому полягає сутність поняття «міжнародне конкурентне середовище підприємства (організації)»?
9. Наведіть класифікацію конкурентного середовища підприємства.
10. Які виділяються основні фактори конкурентного середовища підприємства?
11. Які особливості конкурентного середовища підприємства?
12. Розкрийте модель п'яти конкурентних сил М.Портера.
13. Як оцінюється рівень та інтенсивність міжнародної конкуренції підприємства?
14. Опишіть методику побудови конкурентної карти ринку.
15. Як визначити місце підприємства серед його конкурентів?

Рекомендована література:

1. Конкурентоспроможність фірми: навчально-методичний посібник / Артюхова І.В. – Сімферополь: ВД «АРІАЛ», 2012. – 108 с.
2. Корж М.В. Управління конкурентоспроможністю продукції в промисловій сфері / М.В. Корж. – Краматорськ: ДДМА, 2005. – 196 с.
3. Ложачевська О.М., Кончин В.І., Новикова М.В., Полторацька О.Т., Сидоренко К.В. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства: навч. посіб. – К.: НАУ, 2014. – 400 с.
4. Сіваченко І. Ю., Козак Ю. Г., Логвінова Н. С. та ін. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємств: Кредитно-модульний курс: навч. посіб.. – К.: ЦУЛ, 2010. – 312 с.
5. Экономическая стратегия фирмы: Учебное пособие / Под ред. проф. А.П. Градовой – Спб.: Специальная литература, 1999.- 589с.
6. Портер М. Конкурентное преимущество: Как достичь высокого результата и обеспечить его устойчивость : пер. с англ. / М. Портер. – М: Альпина Бизнес Букс, 2005. – 715 с.

Практичне заняття №5

Тема 5. Стратегії міжнародної конкурентоспроможності підприємств

Мета заняття – дослідити особливості стратегічного планування міжнародної конкурентоспроможності підприємств. Після виконаної роботи студент повинен знати особливості процесу стратегічного планування та основні типи стратегій міжнародної конкурентоспроможності підприємств, базові принципи формування конкурентної стратегії. Вміти: оцінювати привабливість стратегічної зони господарювання, досліджувати стратегічне ядро фірми, обирати способи виходу фірм на зовнішні ринки.

Короткі відомості з теоретичної частини роботи.

Проводиться детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень за темою заняття, здійснюється формування вмінь і навичок їх практичного застосування:

1. Стратегічні зони господарювання.
2. Стратегічне ядро фірми.
3. Фактори виходу підприємств на світовий ринок.
4. Багатонаціональні та глобальні стратегії.
5. Види конкурентних стратегій.
6. Система конкурентних стратегій підприємства.
7. Вибір конкурентних стратегій за М.Портером.
8. Стратегічні показники, що впливають на вибір стратегії.

Методичні рекомендації з виконання та оформлення.

Практичне заняття включає постановку загальної проблеми та її обговорення за участю студентів, розв'язування завдань з їх обговоренням, розв'язування контрольних завдань, їх перевірку, оцінювання.

Питання для самоконтролю:

1. Що являє собою стратегічна зона господарювання?
2. Охарактеризуйте параметри, які впливають на рентабельність в СЗГ.
3. Опишіть методику оцінювання привабливості СЗГ.
4. Які причини змушують фірми виходити на міжнародний ринок?
5. Розкрийте особливості багатонаціональної та глобальної конкуренції.
6. Який зміст вкладається у поняття «конкурентна стратегія»?
7. Визначте основні типи конкурентних стратегій підприємств.
8. Що являє собою система конкурентних стратегій та які різновиди стратегій вона охоплює?
9. Назвіть відмінності між конкурентними стратегіями за М.Портером.
10. Які складові охоплює стратегія забезпечення конкурентоспроможності підприємства?
11. Якими є базові принципи формування конкурентної стратегії?
12. Який інструментарій використовується у процесі розробки системи конкурентних стратегій?

Рекомендована література:

1. Конкурентоспроможність фірми: навчально-методичний посібник / Артюхова І.В. – Сімферополь: ВД «АРІАЛ», 2012. – 108 с.
2. Корж М.В. Управління конкурентоспроможністю продукції в промисловій сфері / М.В. Корж. – Краматорськ: ДДМА, 2005. – 196 с.
3. Ложачевська О.М., Кончин В.І., Новикова М.В., Полторацька О.Т., Сидоренко К.В. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства: навч. посіб. – К.: НАУ, 2014. – 400 с.
4. Сіваченко І. Ю., Козак Ю. Г., Логвінова Н. С. та ін. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємств: Кредитно-модульний курс: навч. посіб. – К.: ЦУЛ, 2010. – 312 с.

Практичне заняття №6

Тема 6. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємств

Мета заняття – дослідити теоретичні засади управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства, об'єкти, сфери і системи управління міжнародною конкурентоспроможністю

підприємств. Після виконаної роботи студент повинен знати об'єкти та суб'єкти управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства, наукові підходи до управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства, етапи управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства. Вміти: визначати основні цілі управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства, діагностувати стан міжнародної конкурентоспроможності підприємства.

Короткі відомості з теоретичної частини роботи.

Проводиться детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень за темою заняття, здійснюється формування вмінь і навичок їх практичного застосування:

1. Сутність, цілі та завдання управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства.
2. Методологічні основи управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства.
3. Концептуальна модель процесу управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства.
4. Діагностика стану міжнародної конкурентоспроможності підприємства.
5. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємств у сфері великого стандартного виробництва.
6. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємств у сфері вузької спеціалізації.
7. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємств у сфері у сфері інновацій.
8. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємств у сфері малого неспеціалізованого бізнесу.

Методичні рекомендації з виконання та оформлення.

Практичне заняття включає постановку загальної проблеми та її обговорення за участю студентів, розв'язування завдань з їх обговоренням, розв'язування контрольних завдань, їх перевірку, оцінювання.

Питання для самоконтролю:

1. Розкрийте основні цілі та завдання управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства
2. Опишіть особливості процесного підходу до управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства.
3. Опишіть особливості системного підходу до управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства.
4. Опишіть особливості стратегічного підходу до управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства.
5. Опишіть особливості ресурсного підходу до управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства.
6. Визначте та охарактеризуйте особливості кожного з етапів управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства.
7. Розкрийте особливості діагностики стану міжнародної конкурентоспроможності підприємства.
8. У чому полягає перевага першого ходу?
9. У чому суть тактики «спритного другого»?
10. Визначте конкурентні переваги вузької спеціалізації.
11. Чому диференціація приносить вигоду виробникові?
12. Які недоліки має диференціація в неспорідненій галузі?
13. У чому полягає стратегія продажу та ліквідації бізнесу?
14. Які сторони господарського життя розмежував Шумпетер?
15. Чому велике підприємство або спеціалізована компанія не можуть займатися проблематичними проектами?
16. Які головні завдання постають перед фірмою-піонером на кожному етапі розвитку?

Рекомендована література:

1. Конкурентоспроможність фірми: навчально-методичний посібник / Артюхова І.В. – Сімферополь: ВД «АРІАЛ», 2012. – 108 с.

2. Корж М.В. Управління конкурентоспроможністю продукції в промисловій сфері / М.В. Корж. – Краматорськ: ДДМА, 2005. – 196 с.
3. Сіваченко І. Ю., Козак Ю. Г., Логвінова Н. С. та ін. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємств: Кредитно-модульний курс: навч. посіб. – К.: ЦУЛ, 2010. – 312 с.

Практичне заняття №7

Тема 7. Галузеві та секторальні імперативи формування конкурентних переваг суб'єктів міжнародних економічних відносин

Мета заняття – розглянути та засвоїти галузеві й секторальні імперативи формування конкурентних переваг суб'єктів міжнародних економічних відносин. Після виконаної роботи студент повинен знати методологічну різницю між галузі та сектором економіки, сутність секторних виробничих кластерів за М.Портером, особливості конкуренції у різних галузях. Вміти: визначати індикатори міжнародної конкурентоспроможності галузі, оцінювати конкурентоспроможність на мезорівні.

Короткі відомості з теоретичної частини роботи.

Проводиться детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень за темою заняття, здійснюється формування вмінь і навичок їх практичного застосування:

1. Поняття галузі і сектору економіки у світовому господарстві.
2. Концепції конкурентоспроможності на мезорівні.
3. Фактори конкурентоспроможності галузі / сектору.
4. Індикатори конкурентоспроможності галузі / на секторальному рівні.

Методичні рекомендації з виконання та оформлення.

Практичне заняття включає постановку загальної проблеми та її обговорення за участю студентів, розв'язування завдань з їх обговоренням, розв'язування контрольних завдань, їх перевірку, оцінювання.

Питання для самоконтролю:

1. У чому полягає методологічна різниця між галузі та сектором економіки?
2. Поясніть сутність секторних виробничих кластерів за М.Портером.
3. Які переваги секторальної моделі розвитку економік країн?
4. Які сучасні тенденції формування конкурентоспроможності галузей світової економіки?
5. Визначте та охарактеризуйте індикатори міжнародної конкурентоспроможності галузі.

Рекомендована література:

1. Конкурентоспроможність фірми: навчально-методичний посібник / Артюхова І.В. – Сімферополь: ВД «АРИАЛ», 2012. – 108 с.
2. Корж М.В. Управління конкурентоспроможністю продукції в промисловій сфері / М.В. Корж. – Краматорськ: ДДМА, 2005. – 196 с.
3. Ложачевська О.М., Кончин В.І., Новикова М.В., Полторацька О.Т., Сидоренко К.В. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства: навч. посіб. – К.: НАУ, 2014. – 400 с.
4. Лук'яненко Д.Г., Поручник А.М. Управління міжнародною конкурентоспроможністю в умовах глобалізації економічного розвитку. Монографія: у 2 т. – К.: КНЕУ, 2006. – т.1-810 с., т.2- 590 с.
5. Портер М. Международная конкуренция / Перевод с английского; Под. ред. В.Д. Щетинина. — М.: Международные отношения, 2003. – 463 с.
6. Фатхутдинов Р.А. Конкурентоспособность: экономика, стратегия, управление. — М.: ИНФРА-М, 2000. — 312 с.

Тема 8. Регіональні та локальні виміри міжнародної конкурентоспроможності

Мета заняття – розглянути та засвоїти регіональні та локальні виміри міжнародної конкурентоспроможності. Після виконаної роботи студент повинен знати новітні дослідження регіональної конкурентоспроможності країн, фактори та моделі конкурентоспроможності регіонів.

Вміти: аналізувати фактори конкурентоспроможності регіонів, оцінювати конкурентоспроможність регіонів.

Короткі відомості з теоретичної частини роботи.

Проводиться детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень за темою заняття, здійснюється формування вмінь і навичок їх практичного застосування:

1. Поняття конкурентоспроможності регіону.
2. Фактори, що впливають на регіональну конкурентоспроможність.
3. Сучасні методики оцінювання конкурентоспроможності регіонів.

Методичні рекомендації з виконання та оформлення.

Практичне заняття включає постановку загальної проблеми та її обговорення за участю студентів, розв'язування завдань з їх обговоренням, розв'язування контрольних завдань, їх перевірку, оцінювання.

Питання для самоконтролю:

1. Розкрийте роль регіонів в системі сучасного світового господарства.
2. Охарактеризуйте систему показників та критерії оцінювання конкурентоспроможності регіонів.
3. Обґрунтуйте вплив природно-ресурсного потенціалу на конкурентоспроможність регіону.

Рекомендована література:

1. Бубенко П.Т. Інноваційний розвиток регіонів: монографія / П.Т. Бубенко, О.Б. Снісаренко. – Х. : Вид-во «Форт», 2009. – 160 с.
2. Ідентифікація та класифікація нематеріальних активів та проблеми їх визначення [Електронний ресурс] / С.К. Харічков, А.В. Дігіч // Економіка: реалії часу. Науковий журнал. – 2013. – № 1 (6). – С. 142-146. – Режим доступу до журн.: <http://economics.opu.ua/files/archive/2013/n1.html>
3. Ложачевська О.М., Кончин В.І., Новикова М.В., Полторацька О.Т., Сидоренко К.В. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства: навч. посіб. – К.: НАУ, 2014. – 400 с.
4. Портер М. Конкурентное преимущество: Как достичь высокого результата и обеспечить его устойчивость : пер. с англ. / М. Портер. – М: Альпина Бизнес Букс, 2005. – 715 с.
5. Портер М. Международная конкуренция / Перевод с английского; Под. ред. В.Д. Щетинина. — М.: Международные отношения, 2003. – 463 с.

Практичне заняття №8

Тема 9. Кластери у системі формування міжнародної конкурентоспроможності підприємств

Мета заняття – розглянути та засвоїти суть виробничих кластерів, дослідити конкурентоспроможність кластерів. Після виконаної роботи студент повинен знати сутність секторних виробничих кластерів за М.Портером, особливості формування кластерів, сутність конкурентоспроможності кластерів. Вміти: визначати передумови формування кластерів, аналізувати світовий досвід кластеризації економіки.

Короткі відомості з теоретичної частини роботи.

Проводиться детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень за темою заняття, здійснюється формування вмінь і навичок їх практичного застосування:

1. Поняття, види та класифікація кластерів.
2. Етапи кластеризації економіки.
3. Взаємозв'язок суб'єктів кластера.
4. Характерні риси та переваги кластерів.
5. Світовий досвід кластеризації економіки.

Методичні рекомендації з виконання та оформлення.

Практичне заняття включає постановку загальної проблеми та її обговорення за участю студентів, розв'язування завдань з їх обговоренням, розв'язування контрольних завдань, їх перевірку, оцінювання.

Питання для самоконтролю:

1. Поясніть зміст та суть виробничих кластерів.
2. Розкрийте підхід М.Портера до змісту кластера.
3. Розкрийте сутність інноваційного кластеру та охарактеризуйте його роль у конкурентоспроможності національної економіки.
4. Наведіть та охарактеризуйте суб'єктів кластерної основи.
5. Вкажіть переваги фірми від участі в кластері.
6. Поясніть взаємозв'язок суб'єктів у кластері.

Рекомендована література:

1. R. Haggenmüller, EUREKA Clusters and European competitiveness, EUREKA Forum, Prague, 2005.
2. Захарченко В.И., Осипов В.Н. Кластерная форма территориально-производственной организации. – Одесса: Фаворит; Печатный дом, 2010. – Ч. 1. Экономические кластеры как новая форма организации производства в регионе. – 122 с.
3. Ложачевська О.М., Кончин В.І., Новикова М.В., Полторацька О.Т., Сидоренко К.В. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства: навч. посіб. – К.: НАУ, 2014. – 400 с.
4. Портер М. Конкуренция / М. Портер. [пер. с англ.] – М.: Издательский дом «Вильямс», 2006. – 608 с.
5. Развитие кластеров: сущность, актуальные подходы, зарубежный опыт / авт.-сост. С. Ф. Пятинкин, Т. П. Быкова. – Минск: Тесей, 2008. – 72 с.
6. Соколенко С.І. Кластери в глобальній економіці. – К.: Логос, 2004. – 848 с.

Тема 10. Національні стратегії міжнародної конкурентоспроможності країн

Мета заняття – розглянути національні стратегії міжнародної конкурентоспроможності країн. Після виконаної роботи студент повинен знати концепції конкурентоспроможності країн та їх суб'єктів, поділ економік за рушіями забезпечення та посилення глобальної конкурентоспроможності в контексті ступеня їх факторного та технологічного розвитку, інструментарій визначення та оцінки міжнародної конкурентоспроможності країн, моделі конкурентоздатності економіки країни. Вміти: аналізувати міжнародну конкурентоспроможність країн, визначати шляхи підвищення конкурентоспроможності національних економік.

Короткі відомості з теоретичної частини роботи.

Проводиться детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень за темою заняття, здійснюється формування вмінь і навичок їх практичного застосування:

1. Фактори та умови забезпечення високого конкурентного статусу країн.
2. Сучасний інструментарій визначення та оцінювання міжнародної конкурентоспроможності країн.
3. Вимір конкурентоспроможності національних економік в контексті індексу глобальної конкурентоспроможності (Global Competitiveness Index). Вимір конкурентоспроможності національних економік в контексті індексу економічної свободи (Index of Economic Freedom).
4. Концепція конкурентних переваг національних економік за М.Портером.

Методичні рекомендації з виконання та оформлення.

Практичне заняття включає постановку загальної проблеми та її обговорення за участю студентів, розв'язування завдань з їх обговоренням, розв'язування контрольних завдань, їх перевірку, оцінювання.

Питання для самоконтролю:

Дайте визначення поняттю «конкурентоспроможність національної економіки».

Розкрийте методологію побудови та опишіть складові індексу глобальної конкурентоспроможності.

1. Дайте порівняльну характеристику трьох типів економічних систем: фактороорієнтованих економік; економік, орієнтованих на ефективність; економік, орієнтованих на інновації.

2. Опишіть методологію побудови індексу глобальної конкурентоспроможності. Охарактеризуйте його складові.
3. Опишіть методологію побудови індексу економічної свободи. Охарактеризуйте його складові.
4. Зобразіть графічно «ромб/діамант конкурентоспроможності» М.Портера та опишіть його структуру.

Рекомендована література:

1. Heritage Foundation – Official website - <http://www.heritage.org/>
2. Porter M. Building the Microeconomic Foundations of Prosperity: Findings from the Microeconomic Competitiveness Index. www.weforum.org
3. World Economic Forum official website - <http://www.weforum.org/issues/global-competitiveness>
4. Антонюк Л.Л. Міжнародна конкурентоспроможність країн: теорія та механізм реалізації. Монографія. – К.: КНЕУ, 2004, 273 с.
5. Ложачевська О.М., Кончин В.І., Новикова М.В., Полторацька О.Т., Сидоренко К.В. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства: навч. посіб. – К.: НАУ, 2014. – 400 с.
6. Лук'яненко Д.Г., Поручник А.М. Управління міжнародною конкурентоспроможністю в умовах глобалізації економічного розвитку. Монографія: у 2 т.. – К.: КНЕУ, 2006. – т.1-810 с., т.2- 590 с.

Практичне заняття №9

Тема 11. Сучасні конкурентні політики країн та їхня ефективність

Мета заняття – виявити характерні особливості сучасних конкурентних політик країн та їхню ефективність. Після виконаної роботи студент повинен знати історичний аспект становлення конкурентного законодавства, механізм державного регулювання конкуренції, методи та інструменти регулювання конкуренції, структуру базового конкурентного законодавства, особливості сучасної конкурентної політики країн. Вміти: аналізувати проблеми антимонопольного законодавства, виявляти шляхи удосконалення конкурентної політики.

Короткі відомості з теоретичної частини роботи.

Проводиться детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень за темою заняття, здійснюється формування вмінь і навичок їх практичного застосування:

1. Еволюційний розвиток системи регулювання конкуренції.
2. Державне регулювання міжнародної конкурентоспроможності підприємства: методи й інструментарій.
3. Система формування та реалізації конкурентної політики.
4. Конкурентне законодавство і пов'язані з ним закони та концепції.
5. Структура базового конкурентного законодавства.
6. Правові засади формування політики ЄС у сфері конкуренції.
7. Конкурентна політика України.

Методичні рекомендації з виконання та оформлення.

Практичне заняття включає постановку загальної проблеми та її обговорення за участю студентів, розв'язування завдань з їх обговоренням, розв'язування контрольних завдань, їх перевірку, оцінювання.

Питання для самоконтролю:

1. Розкрийте історичні етапи становлення конкурентної політики у світовій економіці.
2. Охарактеризуйте основні методи державного регулювання міжнародної конкурентоспроможності підприємств.
3. Опишіть сучасний механізм державного регулювання міжнародної конкурентоспроможності підприємств.
4. Вкажіть основні цілі політики регулювання конкуренції.
5. Вкажіть основні цілі базового конкурентного законодавства.
6. Опишіть базову структуру конкурентного законодавства та основні положення.

7. Розкрийте особливості політики ЄС у сфері конкуренції.
8. З якими проблемами стикається Україна при адаптації до норм конкурентного законодавства

Рекомендована література:

1. Ложачевська О.М., Кончин В.І., Новикова М.В., Полторацька О.Т., Сидоренко К.В. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства: навч. посіб. – К.: НАУ, 2014. – 400 с.
2. Лук'яненко Д.Г., Поручник А.М. Управління міжнародною конкурентоспроможністю в умовах глобалізації економічного розвитку. Монографія: у 2 т. / За заг. ред. Д.Г.Лук'яненка, А.М.Поручника. – К.: КНЕУ, 2006. – т.1-810 с., т.2- 590 с.
3. Сіваченко І. Ю., Козак Ю. Г., Логвінова Н. С. та ін. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємств: Кредитно-модульний курс: навч. посіб. – К.: ЦУЛ, 2010. – 312 с.

Практичне заняття №10

Тема 12. Глобальна конкурентоспроможність

Мета заняття – визначити сутність та характерні особливості глобальної конкурентоспроможності. Після виконаної роботи студент повинен знати сутність, причини та наслідки глобалізації, сутність економічної категорії «глобальна конкурентоспроможність», джерела досягнення глобальної конкурентоспроможності, особливості виходу підприємств на закордонні ринки. Вміти: визначати чинники досягнення глобальної конкурентоспроможності, аналізувати перешкоди на шляху глобальної конкуренції.

Короткі відомості з теоретичної частини роботи.

Проводиться детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень за темою заняття, здійснюється формування вмінь і навичок їх практичного застосування:

1. Сутність та причини (стимули) економічного глобалізму.
2. Джерела та чинники досягнення глобальної конкурентоспроможності.
3. Перешкоди на шляху глобальної конкуренції.
4. Розробка та впровадження глобальної стратегії корпорацій.

Методичні рекомендації з виконання та оформлення.

Практичне заняття включає постановку загальної проблеми та її обговорення за участю студентів, розв'язування завдань з їх обговоренням, розв'язування контрольних завдань, їх перевірку, оцінювання.

Питання для самоконтролю:

1. Визначте сутність економічного глобалізму.
2. Що сприяло виникненню глобалізації?
3. Які існують джерела глобальної конкурентної переваги?
4. Які основні принципи глобальної конкуренції?
5. Які можна виділити етапи в розробленні глобальної стратегії корпорації?
6. З якими явищами повинні враховувати конкуренти на глобальному ринку?

Рекомендована література:

1. Конкурентоспроможність фірми: навчально-методичний посібник / Артюхова І.В. – Сімферополь: ВД «АРІАЛ», 2012. – 108 с.
2. Лук'яненко Д.Г., Поручник А.М. Управління міжнародною конкурентоспроможністю в умовах глобалізації економічного розвитку. Монографія: у 2 т. / За заг. ред. Д.Г.Лук'яненка, А.М.Поручника. – К.: КНЕУ, 2006. – т.1-810 с., т.2- 590 с.
3. Сіваченко І. Ю., Козак Ю. Г., Логвінова Н. С. та ін. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємств: Кредитно-модульний курс: навч. посіб. – К.: ЦУЛ, 2010. – 312 с.